

Lietuviai niekuom nepasirodė Vėžys ir grybai gavo medalius Vokiečiai žygiuos į rytus Sandaros Jubilėjus Wisconsin.

Didieji Amerikos rinkimai praėjo pereinam antradieny. Lai mėjo demokratai; praktiško republikonai. Bet mes lietuviai ypatingai džiaugtis negalime, kadangi nei vienas mūsų tautinės grupės atstovas nepateko į aukštesnę vietą. Tokioje Chicagoje, kur lenkai, čekai, italai ir kiti, eidami išvien pravedė savo atstovus į teisėjus, legislatūrą, mieste tarybą ir pan., mūsų broliai lietuviai negavo nieko.

Kodėl taip atsitiko? Paprastas dalykas. Mūsų demokratai ar republikonai eina į Amerikonišką politiką vien tik asmeniniais išrokovimais, bet ne pakėlimui visų lietuvių.

Lietuvoj mažai kas prisimeina apie vėžius. Tačiau kitur jie turi nebogą vardą.

Pasak Kauno laikraščiu, vienas Lietuvos prekybininkas, Račkauskas, surinkęs kelius krepsius vėžių, nugabeno juos Prancūzijoje ir laimėjo aukso medalį. Dabar belieka juos gaudyti ir vežti užsienin, kur bus užtikrintas. Tik galia, kad Lietuvoj jų nedaug esama.

Kitas mūsų čempionas — tai grybai. Amerikoj Lietuvos baravyki pripažinti geriausi iš visų amportuojamų. Alytuje yra grybų fabrikas, kuris dabar dirba "overtime".

Laikas būt pagalvoti apie įsteigimą Amerikos Lietuvių Jaunimo Lygos, kurioje būtų įvairūs klubai, draugijės ir kuopos. Sutrūkusi jaunimo organizacija būtų galima nustatyti vieną auklėjimo ir lavinimo sistemą. Tuomet ir beauganti karta susirūstų ir jaustų kaip tikra lietuviška šeima.

Pasiskirstymas silpnina ir jaunimo darbą ir judėjimą. Vienybė gi — įkvėptų daugiau pasitikėjimo ir upo.

Vokietijos hitlerininkai pasikelbė naują obalsį: "Vokiečių ginklas turi praskinti kelią į rytus vokiečių plūgii." Tame šaukime nėra nieko naujo. Per amžius, nuo pat kryžuočių laikų, germanai veržėsi į rytus, lietuvių pusėn. Jiems pasisekė su lenkų pagalba išnaikinti senovės prūsų ir pasisavinti jų žemes. Kryžuočiai teisinosi buk jie "platinę" krikščionybę, o vėliau Kristaus kartais galima užmušti nekaltą žmogų arba pagrobti jo turta. Taip jie užkariavo daug Lietuvos istorinių kraštų.

Dabar tie patys vokiečiai surado, jog anais laikais prisiplėštas grobis veik išsėmė ir todėl reikalinga ieškoti naujų. O kur jų galima rasti? Hitlerininkai nusprendė, kad vėl reikia pasisukti į rytus, į Lietuvos ir Rusijos pusę. Kaip septynetas šimtų metų atgal, taip ir dabar jie susitarė bendrai veikti su lenkais. Pilsudskis ir Hitleris tapo partneriais planuojamoje avantiūroje. Kaip tas viskas pasiseks ir ką jie pelnys, paliekame išspręsti atečiai.

Siam sekmadieny, lapkričio 11 dieną Wisconsin sandariečiai rengia Racine didelį vakarą paminėjimui Sandaros 20 metų gyvavimo sukaktuves. Kiek girdėti, daugelis lietuvių žada ten dalyvauti. Jų tarpe bus nemažai ir iš Chicago.

Sios sukaktuves duoda progos pažvelgti į Amerikos lietuvių praeitį ir pasididžiuoti tais darbais ir laimėjimais, kuriuos atsiekė Sandara. Kiek triušo, kiek pasiūkavimo ir energijos įdėta bėgyje dvidešimties metų tam,

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

METAI XXI

PENKTADIENIS, LAPKRIČIO -NOVEMBER 9 D., 1934 M.

No. 45

Žinios iš Lietuvos

ISKELIAMI ŠREIBERIO DIREKTORIJOS NETEISĖTUMAI

Atstaus buvusį Klaipėdos krašto direktorijos pirmininką Šreiberį iš valdžios, tuojau ėmė aiškinti jo neteisėti darbai ir su įstatymais nesuderintas valdžios pinigų švaistymas. Pasirodo, kad Šreiberis, būdamas Klaipėdos krašto direktorijos pirmininku, netik neslopino priešvalstybinį kai kurių to krašto partijų veikimą, bet jį visomis išgalėmis rėmė. Jo parama pasireiškė netik vispusišku pritarimu tų organizacijų veikimui. Bet ir jų rėmimu pinigais iš krašto išdo. Jau dabar išaiškinta, kad priešvalstybinėms organizacijoms Šreiberis yra davęs stambias pinigų sumas. Jų vadams nevaržomai leisdavęs susisiekti su Vokietijos hitlerininkais ir iš ten gauti instrukcijų bei paramos.

Nežiūrint, kad nekartą jis buvo perspėtas dėl tokių neteisėtų veiksmų. Šreiberis nekreipdavo dėmesio ir savo praigaistinga darbą varė toliau. Štai vėl paaiškėjo, kad Šreiberis finansiskai alino kraštą, atleisdamas kai kurias vokiečių įmones nuo tam tikrų mokesčių, kurie turėdavo būti sumokėti krašto išdui.

1929 metais tuometinė Kadro direktorija priėmė įstatymą, kuriuo visi akciniai akpatalai buvo apdedami kas 10 metų 2,5%. Šis įstatymas įsigaliojo 1930 metų pradžioje. Kaip tik tuo metu Klaipėdos celiuliozo fabriko akcinė bendrovei suėjo 10 metų. Tada fabrikas nuo savo 15 milijonų akcinio kapitalo turėjo, pagal minėtą įstatymą, sumokėti krašto išdui 375,000 litų. To mokesčio fabrikas mokėti nenorėjo ir darė žygių, kad nuo jo būtų atleistas. Tuo metu buvusi direktorija mokesčių sumokėjimą išdėliojo per 10 metų.

Taičiau atėjęs prie valdžios Šreiberis iš pradžių fabriko mokesčius išdėstė 5 metams, o vėliau apie 300,000 litų jų dovanojo fabrikui. Dabar tik aiškina, kodėl Šreiberis buvo toks geradaris ir kodėl tokiais veiksmais alino krašto išdą.

Tai tik vienas pavyzdys. Gi jų yra visa eilė. Kaip išsireiškė dabartinis Klaipėdos krašto direktorijos pirmininkas Reizgys, Šreiberio direktorija Klaipėdos kraštą buvo nuvedusi prie bankroto. Tik dabartinės direktorijos griežti ekonominiai žingsniai pradeda atitaisyti vokiečių pridarytas kraštui skriaudas ir padidintą ekonominį vargą.

Įvykdžius Pabaltijo valstybių politinę santarvę numatyta išplėsti ir tarpusavius ekonominius santykius. Tarp kita ko manoma kviešti periodinius visų trijų valstybių ekonomistų pasitarimus. Latviai nori, kad būtų sudaryta bendra Pabaltijo valstybių rinka. Tada galėtų atpigti ir pagerėti produkcija.

Kad išieivai pakiltų kultūriniai ir medžiaginiai ir kad mūsų Lietuva nusikratytų svetimų jungo!

Amerikos lietuvių senieji veikėjai drauge su Sandara turėtų dabar nusibriežti naujus tikslus ir juos vykinti.

KUR SENOVĖJE GYVENO LIETUVIAI

Lietuvių tauta nuo senų senovės gyveno tuose pačiuose plotuose, kuriuose ir šiandien gyvena. Tik tai senovėje lietuvių tauta tuos plotus turėjo daug didesnius, negu šiandien. Tada šiaurėje lietuvių siekė Dauguvos upę, o pietuose Vyslos, Narvo ir Būgo upes. Tais laikais lietuvių proseneliai buvo pasiskirstę į kelias didesnes ar mažesnes gimines. Jos vadinosi: lietuviai, latviai, prūsai ir jotvingiai.

Lietuviai buvo lietuvių tautos branduolys. Jie gyveno pačiame Lietuvos viduryje. Iš jų esame kilę ir mes, šiandieniniai lietuviai. Lietuviai tada buvo pasiskirstę į dvi dideles šakas: aukštaičius ir žemaičius. Skirtumas tarp aukštaičių ir žemaičių buvo tas, kad žemaičiai gyveno arčiau jūros, žemesnėse vietose-vakaruose, o aukštaičiai rytinėje Lietuvos dalyje, kur daugiau aukštumų, kalnų.

Žemaičiai gyveno Nemuno žemupyje, prie Ventos, Jūros, Dubysos, Nevežio ir kitų upių. Aukštaičiai gyveno prie Nemuno, aukštupio, Neries, Sventosios ir Merkio upių. Aukštaičiai gyveno maždaug ligi tos vietos, kur Nevežis įteka į Nemuną ties Raudondvariu.

O latviai gyveno šiaurėje nuo aukštaičių ir žemaičių. Jie taip pat buvo pasiskirstę į dvi dideles šakas: latgalius ir žemgalius. Latgaliai gyveno dešinėje Dauguvos upės pusėje, užimdami didelius plotus nuo jos į šiaurę. Kai kurie Dauguvos krante iki pat Rygos įlankos buvo susiglaudę žemgaliai.

Kuršiai gyveno visame Baltijos jūros pajūryje, į šiaurę nuo žemaičių, iki pat Rygos įlankos ir Mušos upės žiočių.

Prūsai buvo gausi ir galinga lietuvių tautos giminė. Prūsai gyveno Lietuvos vakaruose. Jų žemės buvo Baltijos pajūryje tarp Nemuno ir Vyslos žiočių.

MIRĖ DR. PURICKIS. BUVE LIETUVOS UZSIENIŲ REIK.

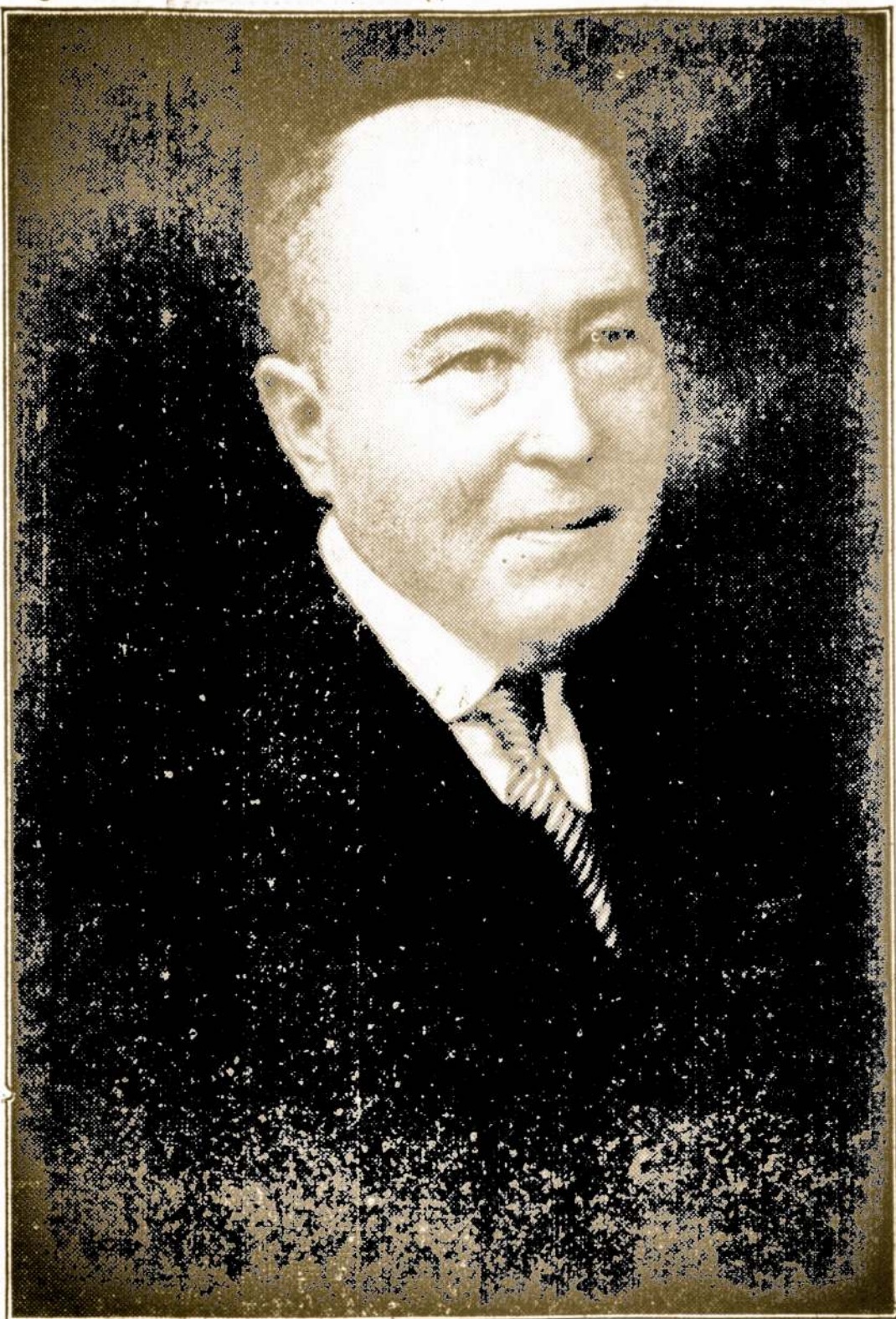
Katalikų bažnyčia atsakė priimti jo lavoną į savo kapines.

Iš Kauno atėjo žinia apie mirūtį žymaus Lietuvos politiko ir laikraštininko Dr. Juozo Purickio. Savo laiku jis lošė žymią rolę ir buvo užsienių reikalų ministeriu. Jam teko vadovauti Lietuvos politikai tais pavojingais momentais, kuomet Vilnių puolė želigovskio legionai.

Vėliau jis turėjo pasitraukti iš ministerijos kabineto dėl taip vadinamos sachorino bylos. Nors tiesiai nebuvo įrodyta, kad jis įmaišytas gabenime uždraustu prekių į Rusiją, bet visuomenė spaudžiant, pasišalino iš politikos ir daugiau nebegrižo.

Dr. J. Purickis buvo kunigas, bet mažai tapėsis savo profesijos ir apsidė ukrainietė. Už tai katalikų bažnyčia atsakė priimti jo lavoną į kapines. Tokiu būdu jo lavonas palaidotas evangelikų-reformatų kapinėse.

ALT. SANDAROS PREZ. MINI 60 METŲ SUKAKTUVES

JUOZAS SMAILIS

Gerb. Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros Prezidentas Juozas J. Smailis laimingai sulaukė 60 metų amžiaus ir šia proga mes norime paduoti Sandaros skaitytojams ir nariams nors trumpą jojo biografiją, kuri kiek plačiau nušviečia jojo praeities darbus mūsų visuomeniniame gyvenime.

Juozas J. Smailis gimė lapkričio 9 d., 1874 metais, Girniku kaime, Veiverių vals., Mariampolės Apskr. Jis yra vienuoliktasis sūniumi Juozo ir Onos Bielskiūtės-Smailių. Nors gerai pasiturintis šeimoj augo, bet netekęs tėvų, būdamas vos septynių metų amžiaus, neturėjo progos lankyti mokyklą, apskritai Lietuvos Vėpėjos mokslo įstaigos, kuri tais laikais užėmė svarbią vietą mokslo srityje.

1893 metais jaunuolis atvyko į S. Ameriką, kur gerai patyręs šios šalies darbininko būklę, sugrąžo atgal į Lietuvą ir tapo verbuotas į Rusijos kariuomenę — raitelius. Čia turėjo progą susipažinti su aptiekorystės profesija. Atitarnavęs kariuomenėje, užėmė valdišką vietą Novorosijsko prieklauskos užziurėjo, kur ir tarnavo iki užsiliepsnojo Rusijos-Japonijos karas.

Kovo mėnesy, 1904 m. parvažiojo į Kauną. Čia birželio 5 d. gavo užsienio pasą ir vėl išvyko į Jungtines Amerikos Valstijas. Lapkričio 6 d., 1906 m. apsiėdė su Malvina F. Kurauskaite, kurios tėvas, Jurgis Kurauskas, mokytojas Garliavoje ir A. Panevėnyje. Tais pačiais metais Juozas J. Smailis, gyvendamas Youngstown, Ohio suorganizavo SLA., TMD. kuopas.

Pradžioj rugsėjo, 1908 m. įstojo į Valparaiso Universitetą ir gegužės pabaigoj, 1911 m. sėkmingai išlaikęs kvotimus, apturėjo Ph. G. laipsnį. Nuo birželio 1918 metų, turi savo aptieką Hamtramck (Detroit), Mich.

1928 metais Juozas J. Smailis prie Neo-Lithuania Korporacijos, Kaune, su tūkstančių dolerių įsteigė "Gyvąjį Fondą" šelpimui mažaturčių Lietuvos studentų, už ką minėta draugija jį pakėlė į savo Mecenatus. Taipgi jis tais pačiais metais prisidėjo materialiai prie įsteigimo Sandaros spaustuves Chicago. 1932 metais jis tapo išrinktu ALT. Sandaros prezidentu, ir 1934 metais — antram terminui.

Ponai Smailiai išaugino dukrą Birutę, kuri yra atsiekusi mokytojos ir B. A. laipsnius ir dabar mokytojauna. Taipgi sūnų Vytautą, kuris 1931 metais užbaigė High School mokslą su garbės pažymiais ir dabar lanko teisių kolegiją ir yra pasiryžęs pasiekti teisių daktaro laipsnį. Abu priklauso prie SLA. 364 kp., Detroit, Mich. Juozas Smailis yra nariu ir Prezidentu ALTS. ir nariu TMD. Jis taipgi daug rašinėja į lietuvių laikraščius po savo tikru vardu ir įvairiomis slapvardėmis, įvairiais gyvenimo klausimais.

Taigi šia proga mes sveikinam ir linkime ponui Smailiui dar ilgiausių metų gyventi ir dirbti tautiškoje kultūriškoje dirvoje ir vesti mūsų organizaciją tiesiu ir gerą ateitį lemiančių keliu. Lai šie supuolantieji — Sandaros 20 m. ir jos prezidento 60 jubilėjiniai metai būna reikšmingesni už visus kitus praeities mūsų darbo metus. Bet tas viskas priklauso ne vien nuo prezidento, o nuo visų Sandaros narių. Taigi, gerb. sandariečiai, padarykite šiuos jubilėjinius metus REIKŠMINGAIS.

Prancūzijoje Sudarytas Naujas Ministerių Kabinetas

VEL LENKŲ TERORAS PRIEŠ VILNIAUS KRAŠTO LIETUVIUS

Pamename, kad šių metų pradžioje, neva keršydami už lenkų tariamą persekiojimą nepriklausomoje Lietuvoje, lenkai buvo suėmę ir kalinę daug žymių Vilniaus krašto lietuvių veikėjų. Tačiau pasirodė, kad šitas lenkų teroras yra be pagrindo, nes lenkų niekas nepriklausomajį Lietuvoje nepersekioja, jeigu jie neina prieš tą pačią valstybę, kurioje gyvena. Ir dėl to lenkai suimtuosius lietuvius iškalinė apie mėnesį laiko turėjo vėl paleisti.

Dabar iš Vilniaus krašto vėl pasiekė skaudžios žinios, kad ne pranešdami jokios priežasties, lenkai suėmė visą eilę Vilniaus krašto lietuvių veikėjų, jų būtuose darė kratas, ieškodami neva įtariamų medžiagos. Tačiau tokios medžiagos lenkai nerado. Nežiūrint to, jie suėmė eilę lietuvių veikėjų ir uždarė į kalėjimą.

Per buvusias kratas lenkai atėmė daug lietuviškų knygų iš Sv. Kazimiero draugijos skaityklų, sunaikino dalį tų skaityklų bibliotekų, suėmė ir tardė tuos lietuvius, kurie savo vaikus leido į lietuviškas mokyklas, o atsisakė leisti į lenkiškas. Yra suimti ir tokių lietuvių, kurie lenkiškomis mokykloms atsisakė išnuomuoti patalpas.

Lietuvos visuomenė šiais lenkų teroro veiksmais yra labai pasipiktinusi.

Sunku dabar belaukti, kad lenkai liautųsi persekiojė Vilniaus krašto lietuvius. Sprendžiant iš jų spaudos, lenkai dabar planuoja Vilniaus krašto kolonizaciją, sudarė visokius projektus išnaikinti visam lietuviškumui.

GERINGO PASIULYMAS JUGOSLAVIJAI.

Prancūzų laikraščiai praneša, kad Geringas, vykdamas į Jugoslaviją, turėjo įgaliojimą padaryti Jugoslavijos vyriausybei toki pasūlymą:

Jei Jugoslavijos kabinetas su tiksias pakeisti prancūzų orientaciją, Vokietija sutinkanti, kad prie Pietuslavijos būtų prijungta Austrijos provincijos: Karintija, Vilachas, Klagenfortas ir Bleiburgas. Be to, Vokietija sutinkanti padėti Jugoslavijai kariaujant su Italija ir suteikti jai ekonominę pagalbą.

KESINOSI NUSAUTI GEN. GERIĄ IR MIN. GEBELSA?

Į Geringą šovusi 11-kos metų mergaitė, o vietoj Gebelos, sužeidė jo žmoną.

Londono "Daily Herald" tvirtina, kad prie kiek laiko beveik vienu metu, kėsinosi nužudyti gener. Geringą ir propagandos ministerį Gebelsą.

Į gen. Gereingą šovusi 11 metų g. Šleicherio giminaitė, tačiau nepataikiusi. Ji esanti suimta ir atiduota į jaunųjų pataisos namus.

NAUJAS MIN. PIRMININKAS PIERRE E. FLANDIN

Paryžius. Lapk. 9. — Žinios atėjusios iš Paryžiaus praneša, kad Prancūzijoje tapo sudarytas naujas ministerių kabinetas su Pierre Etienne Flandin priešakyje, kaip ministerių pirmininku.

Kuomet vasario mėnesy Prancūzijoje, po garsios Staviskio finansinės aferos, šalis buvo atsiduręs civilio karo sukuryje. Tai žmonės pradėjo šauktis prie senovės veterano, Doumergue, kuris ir prašalino tą pavojų sudarydamas koalicinį ministerių kabinetą, proporcingai pagal politinių partijų stiprumą. Per šiuos 8 mėnesius Doumergui pasisekė daug kas padaryti, tapo aptvarkyti vidujiniai reikalai ir nustatyta aiški ir sveika užsienio politika. Bet kad pastatyti valdžią ant tvirtesnių pamatų, Doumergas ėjo prie konstitucijos pakeitimo. Tame pakeitime buvo numatyta apkarpyti teises parlamentui ir praplėsti kabinetui. Bet su tuom nesutiko socialradikalų partija, kurios priešakyje stovi kitados buvęs ministras pirmininkas p. Harriot. Šiame klausime ir kilo ginčai, kurie privėdė prie kabineto krizės. Pradžioj buvo manoma kabineto organizavimą pavesti užsienių reikalų ministeriui P. Lavalui, bet šiam atsisakius, kabinetas sudarė p. Flandin. Flandin, kaip ir Doumergue turi savo programą įdėjęs konstitucijos reviziją, tik jis tą padėjo į antrą vietą, kuomet Doumergue tą turėjo pirmojoje.

Pačiame kabinete nedaug permainų, sprendžiant pagal partijas, tesimato. Šį kabineto krizį pagimdė vidujiniai reikalai. Užsienio politika pasilieka ta pati, kurią nustatė nužudytasis užs. reik. ministras Barthou. Nauja šis užsienių reikalų ministras Laval pasizadėjo eiti Barthou nustatyta politine linija.

Ar šis naujas Flandino kabinetas gaus parlamento pasitikėjimą ir kaip ilgai laikysis, šiandien sunku pasakyti, kadangi ir naujasis min. pirmininkas turi maždaug tą patį programą kaip ir Doumergue ir jis yra Doumergo artimas bendradarbis ir pasizadėjo nedaryti didelių nuolatinių Harriot'o partijai. Jis pirmą kartą ėmėsi organizuoti kabinetą, apsilankė pas Doumergue ir gavęs jo pritarimą bei instrukcijas, ėmėsi darbo. Jis yra dar, sulgytinamai jaunas ir energingas vyras, turįs gerą vardą veterano organizacijoje ir kariuomenėje, kaip eks-kariškis.

Žinios apie pasikėsinimą prieš Gebelsą pasiekusios visuomenę todėl, kad pasikėsinimo metu buvusi sužeista jo žmona, kuri dabar gydos ir nepasirodo.

Laikraštis rašo, kad Gebels dabar automobilin sėdasi nugarą į soferį, kad pastebėtų, jei kas jį pultų iš užpakalio. Be to, jo pačiai, kuri vedusi pernykę ištaigingą ir išlaidų gyvenimą, įsakytą susilaikyti nuo viešų pasirodymų, kurie neatitinka hitlerininkų nustatytą "kuklumo" tvarką.

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINIS SANDAROS LAIKRAŠTIS

LITHUANIAN WEEKLY
Published Every Friday by

LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE

Editorial Office:
814 West 33rd St., Chicago Telephone Calumet 6191

SUBSCRIPTION RATES:

In The United States per year \$2.00
In Canada and All Foreign Countries per year \$3.00

Entered as second class matter OCTOBER 25th, 1928, at the Post Office at Chicago, Illinois, under the ACT OF MARCH 3, 1879.

Sandara yra Savaitinis Laikraštis, leidžiamas kas Penktadienis. Sandara yra Organas Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros, 814 West 33rd Street, Chicago, Illinois.

UZSISAKYMO KAINA:

Suvienuose Valstijose metams \$2.00
Užsienyje metams \$3.00

SANDAROS PLATFORMA LINK LIETUVOS IR LIETUVYBĖS

Laisva Nepriklausoma Demokratinė Lietuvos Respublika.
Vyriausia šalis valdžia ir suverenai yra pati tauta, išreiškianti savo valią, slaptai ir teisėtai balsavimu visų pilnamečių ir pilnateisių gyventojų, vyrų ir moterų.

Lietuvos Respublikos ir visos Lietuvių Tautos sostinė ir tautinio bei kultūrinio gyvenimo centras yra Vilnius.

Visuotinis bešališkas švietimas ir mokslo bei kultūros kėlimas tarpe Lietuvos ir išėjusių Lietuvių.

Kuoartiniai broliški ryšiai tarpe Lietuvos ir plačiosios išėjusių Jungtinės Valstijose ir kitose šalyse.

Bendros pastangos ir veiksmai įgyvendinti Lietuvoje ir visoj tautoj plačiausios Demokratinės principais.

Visiems tikėjimams ir sąžinės įsitikinimams tolerantiškumas ir atskirumas tikybinio veikimo nuo politinio.

Konstitucijos garantijos piliečių teisėms ir piliečių ištikimybė Konstitucijai.

Atsisivėgiant į tautos ateitį—pastangos priaugančiąją lietuvių kartą—jaunomergę, išaukšti sveiką, apsviestą ir tautiškai susipratusią.

Amžina kova už Lietuvos sostinę Vilnių visais galimais būdais—Mūsų Vilniaus Nenumisim.

RINKIMAMS PRAEJUS

Praeitam antradienį įvyko Suvienuose Valstijose svarbūs rinkimai. Šie balsavimai, tai buvo savos rūšies suteikimas patikėjimo Rooseveltui administracijai ir jojo planams. Rinkimai, galima sakyti, praėjo ramiai, išskyrus vieną kitą vietą šokių tokių nesupratimų. Abelnai imant, demokratai, arba kaip jie save vadina — "newdyleriai", su mažomis išimtimis, per diem laimėjo. Tas jau parodo, jog Suvienuotų valstijų piliečiai dar negali užmiršti republikonų administracijos neveiklumo, kankinami depresijos, anot to posakio: "For better or worst", pritarė Rooseveltui administracijai.

Nors prieš rikimus daug politikų manė, jog republikonų partija grįžta atgal, bet tai buvo apsiriktas. Republikonai, abelnai imant, netik neatgavo prarastų vietų senate ir kongrese, bet dar daugiau jų neteko. Sekančiam senate ir kongrese demokratai, priskaitant jiems radikalus republikonus, jie turi du trečdaliu abiejuose būtuose. Reiškia, Rooseveltas turi viską ir niekas negalės pasipriešinti jojo planams, ar jie būtų geri ar blogi.

Taigi dabar Suvienuotų Valstijų žmonių yra nukreiptos akys į demokratų partiją. Ar ji sugebės pagerinti šalies ekonominę padėtį, tai parodys ateitis. Jeigu jie nepajęs nieko gero padaryti turėdami net du trečdaliu abiejuose būtuose, jie neturės pasiteisinimo ir tas nuspręš šios partijos likimą ateičiai. Atsteigimas gerbuvio, jiems gali užtikrinti ilgų metų viešpatavimą; nepajęgimas to padaryti — reiškia partijai blogą ateitį.

Zinoma, Republikonų Partija, taip skaudžiai sumušta per 1932—34 metų rinkimus, turi vilties dar kada nors sugrįžti ir jie neis demokratams į pagalbą; kaip lig šiol, taip ir ateityje pasiliks rimto opozicijoj. Bet būdami visišką mažumą, jie nebus atsakomingi už Rooseveltui administracijos nepasisekimą Rooseveltui teoretiskai eksperimentai tenka sutikti su dideliu rezervu. Praktikuojamoji NRA, yra daugiau naudinga kapitalui, negu darbininkams. Viskas kas patraukė darbininkus Rooseveltui pusėn, tai tie milijonai, kuriuos išleidžiama šelpimui bedarbių ir valdiškiems bei administratyviams darbams. Bet jeigu abelnai ekonominė padėtis nepagerės, tai tos dvi sritys gerbuviu neatne, o tik apsunks abelną padėję ir padarys skaitlingesnę bedarbių armiją.

Nors netenka džiaugtis iš žmonių nelaimės ir republikonų pralaimėjimo, bet nėra to blogo, kuris neišėitų ant gero. Republikonai gavę tokį smugį, ateityje rimčiau žiūrės į tai, ką jie lengvai leisdavo pro ausis. Pastudijavus Suvienuotų Valstijų praeitį, mes visuomet randame geresnius laikus viešpataujant republikonų administracijai. Bet Hooverio administracija, ačių depresijai, apvydė Amerikos gyventojus ir jie dabar atsimoka šiai partijai. Suteiktasis smugis pasiliks, kaip partijos vadams, taip ir abelnai visiems šios šalies gyventojams ilgai neužmirštinas.

Taigi laukiam gero ar blogo iš Demokratų Partijos — Rooseveltui administracijos.

KAIP ATRODO PRIAUGANČIOJI KARTA?

Amerikos žurnalas "Harper" šio mėnesio laidoj įdėjo labai įdomų straipsnį, kuriame paliečiama ateiviai ir jų vaikai. Straipsnio autorius bando nustatyti skirtumą tarp senų ir jaunų amerikonių; t. y. — tarp tų, kurių tėvai yra čia gimę ir tų, kurių tėvai atvyko iš kitur. Pastarųjų, arba kitaip sakant ateivių vaikų, šiuo laiku priskaitoma arti 30 milijonų. Toki skaitlinė yra gana didelė ir ji gali atsiliepti į visos šalies istoriją.

Koks gi skirtumas yra tarp venų ir antrų? Iš apsirėdymo, kalbos, išvaizdos visi vienodi. Apsiejiuose, papročiuose, jie tie-

sa, skiriasi. Tačiau ir senųjų amerikonių tarpe rasime aštrių pasidalinimų. Biznieriai, aristokratai, inteligentai-mokslo žmonės, darbininkai, ūkininkai sudaro savotiškas grupes, galima sakyti, kad antroji ateivių karta turi savyje nemažai "senos tėvynės" palikimų, kurie nenorom ištryška aikštėn. Bet ir senieji Amerikos skotai, airiai, vokiečiai ir pan. ne visai atsižadėjo tradicijų ir kultūros, kurias atsivežė jų protėviai.

Jeigu tas viskas nėra pakankamai aukšta tvora atskirti senuosius nuo jaunųjų amerikonių, tai kame gi, pagaliau, jie skiriasi? Autorius suranda, kad jaunieji amerikonių neturi tiek pasitikėjimo savim; pasidavę taip vadinamam "inferiority complex". Jie buk jaučiasi žemesni už tuos, kurių tėvai ir seneliai čia gimė ir augo.

Autorius paduoda pavyzdį vieno jauno lietuviu, kuris dabar lanko Pittsburgo universitetą. Iš pat mažens, lankant McKeesport pradinę mokyklą jį pravardžiudavo "litvak" ir del to jis jautėsi nekaip. Tik pasiekęs aukštesnio mokslo jis, tas jaunuolis įsitikinęs, kad apšaukimas "litvaku" nieko blogo negali reikšti.

Perskaicius tą visą straipsnį, kurs tilpo minėtam "Harper" žurnale gauni įspūdį, kad puritonų tipo amerikiečiai prisibijo, kad priaugantieji ateivių vaikai neišstumtų jų iš tų privilegijuotų vietų, kurias jie iki šiam laikui turėjo užėmę. Ištikro, yra gana pamato prisibijoti.

SOVIETŲ RUSIJOS LYGYBĖS NĖRA

Garsaus prancūzų laikraščio "Echo de Paris" bendradarbis Auride Kerilis sugrįžęs iš Rusijos parašė savo įspūdžius apie socialę žmonių padėtį Sovietų Rusijoje. Bolševikų šaly lygybės nėra net tarpe paprastų darbininkų, kurie griežčiau paskirstyti negu "buržuazijos" šalyse.

Pirmąją klasę sudaro partijos vadai, aukštieji valdininkai, kariuomenės ir GPU vadai, žymūs rašytojai. Patariu žvilgtelėti, kokią puikią, buržujišką vilą turi Maksimas Gorkis — rašo Kerilis.

Antrąją klasę: inžinieriai, technikai, inteligentiškų profesijų žmonės, gydytojai.

Trečiąją klasę — "udarnikai", antraeiliai partijos nariai ir GPU bendradarbiai.

Ketvirtąją — visa vergų masė: tai darbininkai ir valstiečiai.

Penktąją — "parijai", neturintieji jokių teisių, nuteistieji ir iš partijos išmestieji, buv. aristokratai, turtingi valstiečiai, pirkliai, kunigai, rabinai ir politiniai "neistikimieji".

Klasės skiriasi uždabū, rūbais, butais ir maisto kiekiu ir koku.

Inžinierius ir darbininkas gauna maistą įvairiuose kooperatyvuose. Kitaip sakant, jų rubliai yra nevienodos vertės. Vieni gauna gerą duoną, o kiti už tuos pačius pinigus blogą, vieni valgo gerą mėsą, kiti blogą. Vieni turi visko labai daug, kiti labai mažą.

ALTSREIKALAI

PRANEŠIMAS

CONN. VALSTIJOS SANDARIEČIAMS.

ALT. Sandaros 2-ro Apskričio metinis suvažiavimas įvyksta Lapkričio 18 d., 1934 metais. Sesijos prasidės 12 val. diena, Lietuvių svetainėj, 354 Park St., New Britain, Conn.

Apskričio valdyba maloniai kviečia visus Sandaros kuopus Conn. valstijos dalyvauti šiame suvažiavime, prisijungiant atstovus ir naudingų sumanymų.

Taipgi kviečiame visus sandariečius, kad ir be kuopos įgaliojimo dalyvauti šiame suvažiavime.

Laikas sandariečiams drūčiau susiorganizuoti ir imti vadovybę Amerikos lietuvių tautinia-me veikime.

A. Orantas,
Apskričio raštininkas.

KAS NUTIKO SU CLEVELANDO KONFERENCIJOS PROTOKOLU?

Kaip žinome, spalio 14 dieną, Cleveland, Ohio įvyko vidurinės srovės veikėjų konferencija, kurioje apart padarytų tarimų, tapo išnešta ir keletas rezoliucijų. Tos rezoliucijos neturi jokios reikšmės, jeigu jos gulės pas sekretorių portfelyje. Spaudos atstovai tikėjosi, kad jos, drauge su protokolu pereis per mūsų spaudą. Bet štai jau praėjo net trys savaitės, bet spauda nei protokolo, nei tam suvažiavime išneštų rezoliucijų dar neturi.

Antras dalykas, tai kad kiekvienas konf. dalyvis tą konferenciją aiškina savaip. Gi perleidus

štai vėl vienas atsitikimas, kuris vaizduoja vokiečių barbariškumą. Du ūkininkai Tilžės turguje atvežė parduoti savo produktus, lietuviškai šnekučiaivosi ūkiškais reikalais. Jų pasikalbėjimą nugirdo maždaug 18 metų vokiečius. Visa gerklė jis pradėjo lietuvių ūkininkus plūsti ir niekinti, kodėl jie drįsta Tilžėje lietuviškai kalbėti. Ūkininkai ramiai vokiečiams atsakė: mes esame eionai — Prūsų Lietuvoje; juk neseniai pati Vokietijos vyriausybė šį kraštą vadino Litauen, kodėl mes negalime šnekėtis savo gimtąja kalba. Vokiečius dar pradėjo labiau kolioti, prie jo prisidėjo dar daugiau panašių vaikėzų, kurie privertė lietuvių ūkininkus slėptis.

LIETUVOS KAIMAS KULTURĖJA.

Šiandien labai pasiekęs Lietuvos kaimo vaizdas. Kas buvo Lietuvos kaimuose prie 20 metų, tas šiandien jo nebegali pažinti. Vietoje susigrūdusių trobesių, atskirų žemės rėžių, dabar Lietuvos kaimai bent daugumoje yra išskirstyti vienkiemiais, ūkininkų žemės sujungtos į daiktą. Tas palengvina pačių ūkininkų gyvenimą ir kelia kaimų kultūrą.

Be šitų pertvarkymų, Lietuvos kaimų gyventojai dideliais žingsniais žengia pirmyn. Ankščiau kaimuose būdavo pilna įvairių muštynių, triukšmo, girtavimo, kortavimo ir kitokių neigiamų reiškinų. Tiesa, dar ir šiandien jie nėra visiškai išnykę, tačiau daug mažiau pasitaiko. Kad ir po sunkių dienų darbų, kaimų gyventojai šiandien ima į rankas laikraštį ar knygą ir iš jų šio to mokosi. Be to, retas šiandien Lietuvos ūkininkaitis nepriklauso kuriai nors organizacijai. Didžiausia dalis jų jau yra organizuoti. Tai išdava savos valstybės ir Lietuvos kultūros, kuri Lietuvos kaimų gyvenime padarė tikrą perversmą.

Zemės ūkio darbai Lietuvoje dabar daugiau apdirbami mašinomis. Ir laisvą laiką ūkininkai stengiasi tinkamiau išnaudoti. Šiandien Lietuvos kaime, galima sakyti, nerasi trobos į kurią nepareitų vienas ar kitas laikraštis. Juos skaito seni ir jauni ir todėl, kaip sakoma, šiandien Lietuvos ūkininko jau už grašius neparduosi. Jis skaito įvairias žinias, seka vidaus ir užsienio gyvenimą, o ypač gerai supranta krašto ekonominę padėtį.

Prieš keliolika metų, o ypač prieš didįjį karą, retas Lietuvos ūkininkas mokėjo skaityti ar rašyti. Šiandien to jau nebėra. Visame krašte yra įvesta privalomas pradžios mokymas. Mokyklose vaikai išmokę rašto ir skaitymo namuose pramoko ir vyresniuosis. Dabar retas kuris jaunuolis, stodamas į Lietuvos kariuomenę, nemoka skaityti ar rašyti. Tačiau kariuomenėje, lygiai, kaip ir mokykloje, toki nemokantieji išmokomi ra-

PASIKESINIMAI PRIEŠ VALSTYBIŲ GALVAS

Ryšium su pasikesinimu Marselio mieste prieš Jugoslavijos karalių, kai kuriuose laikraščiuose pasirodė statistinių žinių apie pasikesinimus, kurie buvo padaryti per paskutinius 50 metų.

Pradedama nuo Rusijos caro Aleksandro II, kuris žuvo Petrapilyje nuo mestos į jo vežimą bombos 1881 metais.

1894 metais Lijono mieste buvo nudurtas Prancūzijos prezidentas Karno.

1898 metais Zenevoje buvo užmuštas Austrijos imperatoriaus žmona Elžbieta.

1900 metais buvo užmuštas Italijos akralius Humbertas.

1901 metais buvo užmuštas Amerikos prezidentas McKinley.

LIETUVA

Tik vieną kartą persėst — Kopenhagoj

Nuolatiniai išplaukimai Patogi kelionė

KALĖDŲ EKSKURSIJA

S. S. Frederik VIII iš New York gruodžio 8 d Ekskursija vadovauja K. Falk Rasmussen

Didelis Nupiginimas

Ant specialių "Roundtrip" Ekskursinių Laivakorėjų

Kainaraščių ir laivų išplaukimo tvarkaraščius galima gaut pas visus autorizuotus agentus arba

SCANDINAVIAN American Line 130 N. LaSalle St., Chicago.

ASMENINIAI VADOVAUJAMA

KALĖDINĖ EKSKURSIJA

Išplauks iš New Yorko Populiariais Ekspresniais Garlaiviais

NEW YORK GRUODŽIO 13 D.

Patogus geležinkeliais susisiekimas iš Hamburgo

BREMEN GRUODŽIO 16 D.

Ekskursiniai traukiniai prie pat laivo BREMEN Bremerhavene užtikrina patogią kelionę į Kauną.

Informacijų klauskite pas vietinius agentus arba

HAMBURGH - AMERICAN LINE NORTH GERMAN LLOYD

130 West Randolph St., Chicago, Illinois

1903 metais dabar užmušto Jugoslavijos karaliaus šalininkai nužudė žiauriu būdu (sukaipojo kardais tuometinį Jugoslavijos karalių Obrenovičių Aleksandrą.

1908 metais žuvo nuo bombos Portugalijos karalius Don Karlosas.

1918 metais buvo nužudytas Rusijos caras Nikolajus su visa šeima.

1922 metais buvo nužudytas Varšuvoje Lenkijos prezidentas Narutavičius.

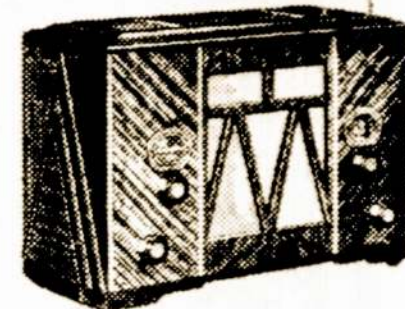
1932 metais buvo nužudytas Prancūzijos prezidentas Dumeras ir

1934 metais Marsely žuvo Jugoslavijos karalius Aleksandras.

— Spalio mėn. Pagėgiuose nušiovė dvarininkas Horn. Jis yra 70 metų amžiaus ir yra tėvas jaunojo Horn, kuris kaltinamas dalyvavęs Jasučio nužudyme. Jausdamas savo sūniui nekokią teismo sprendimą, pats nusizudė. Be to, ir jo kaimynai dabar kaltinami už priešvalstybinį veikimą Klaipėdos krašte. Tsb.

DABAR PROGRESS Furniture Co. Krautuvėje

Galite Pirkti PIANĄ AR RADIO Pusdykiai

\$20.00 NAUJOS MADOS MIDGET RADIOS

po

\$8.95

NAUJI CROSLY RADIOS

1935 MADOS

po

\$19.50

NAUJI PHILCO RADIOS

1935 MADOS

po

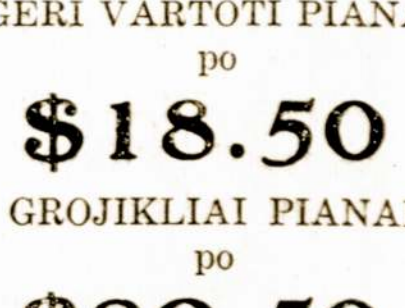
\$20.00

NAUJI ZENITH RADIOS

1935 MADOS

po

\$39.50

GERI VARTOTI PIANAI

po

\$18.50

GROJKLIAI PIANAI

po

\$29.50

Labai platus pasirinkimas visokių kitokių įrengtų gražuose naujuose akbiniuose. Pirkite dabar ir taupykite iš didžiausių vertybių krautuvėse.

PROGRESS FURNITURE CO

3222-26 So. Halsted St

J. Kaledinskas, Vedėjas.

Šis stakas apribotas ir greitai parsiduoda, matykite tuojuos Duodame gražius radio programus kas nedėlia, 11-tą v. prieš piet iš stoties WGEE., 1360 kilocycles.

Amerikos Lietuviu Gyvenimas

Sandaros Prez. J. Snailio Kalba

Pasakyta lietuvių vidurinės srovės veikėjų suvažiavime, spalio 14 d. 1934 m., Cleveland, Ohio.

Gerbiamas šios konferencijos pirmininke, gerbiamosios ir gerbiameji konferencijos dalyviai! Šito mūsų susirinkimo tikslas yra taika. "Taika" tai yra istoriškai reikšmingas žodis, kurį Lietuvos garsus diplomatas, prof. Voldemaras pareiškė Lenkijos diktatoriui Pilsudskui, kuomet tas kardą jau buvo iškęs ir kėsinosi smogti į Lietuvos laisvę — kėsinosi užgrobti visą Lietuvą. Tas žodis — "taika", padarė įtaką ant Lenkijos "ricieriaus", ir jis žemyn nuleido kardą ir sykiu nuleido savo galvą. Pasekmė šito gi, tarpe Lietuvos ir Lenkijos įvyko liglaikinė taika.

Dabar gi mes, Amerikos lietuviai tautiečiai, aklamatiškai pareiškiamo tarpusavio taiką, ir ateityje, pasistengsime įgyvendinti taiką realizmu. Kartą ir ant visados parodykime savo kultūringumą, atradami patys save ir mokančiais taktikai ir sątaringai sugyventi ir dirbti naudingus, našius ir kilnius darbus del labo tautystės ir tėvynės.

O tai bus praktiškiausia, jeigu ranka numosime ant visų savo praityje padarytų klaidų, kivirčių ir reakcijų, nes praities žaidas nepasiseks užgydyti diskusijomis arba kritikomis vieni kitų, bet vien atkartosime praities nemalonumus, už kuriuos mes visi esame lygiai kaltai: vieni esame kaltai del to, kad per daug kalbėjome, o dar daugiau veikėme; antri gi, nusidėjome, jog tylėjome ir nieko nedarėme. Tadgi, praityje įvykusius mūsų nesuapratimus ir vaidus, del mielės Tėvynės sustiprinimo tautinio solidarumo ir atpalaidavimo savo sąžinių, užkaskime tuos visus blogumus amžinos užmiršties kapuose, o būsime laimingais...

Tačiau, matau reikalingu, nors trumpai, paliesti keletą mūsų blogų įpročių, kuriais praityje vadovavomės ir ko dėlei tapome nesuskalbama individualais; galop gi tapome niekintojais savųjų ir ardytojais savo pačių kultūrinių ir tautinių spėkų. Bet atsizvelgdamas ant šios konferencijos tikslo, vengsiu minėti kai asmeninius taip lygiai grupinius vardus.

Kalbant apie prasikaltimus, tai reikia atvirai pasisakyti, kad mes visi esame pilni nuodėmių; bet tie, kurie prasišalino iš tautinių didžiųjų bei organizacijų, kurios pradėjo svyruoti, vietoj teikimo paramos, tai esate dvigubai kaltais. Rodos, kartais iškyla nesuapratimai ir vaidai, bet reikia, tokiam atsitikime pavartoti biskelį vyriško rimtumo, iki tinkamas laikas pasieka, idant kaltuosius surasti ir nubausiti.

Už amerikiečių lietuvių tautininkų nesutikimus ir pasiskystymą į frakcijas, aš daugiausia apkaltinu vietinę spaudą. Mūsų periodinės spaudos redaktoriai, privalo būti labai rimti, neparazitantai vyrai, ir reikalui esant, jie turi stropiai gesinti karštuolių upus bet nepadilginti juos. Tada, kuomet turėsime neutralius redaktorius, tai bus ir mūsų spauda švari, konstruktyvė bei teisinga, kas užtikrins mums vienybę ir tada tegalėsime gausiai dirbti kaip pilnai pasitenkinę savo darbų vaisiais.

Labai nemalonu darosi atsiminus savuosius vaidus, bet dar skaudžiau yra tas, kad mes, lietuvininkai, kai tik tuom pačiu laiku dar ieškome tarpusavio sandaros, kuomet jau kitų tautų

vyrai santarmingai siunčia protestus prieš Vokietijos ir Lenkijos valdžias, delei persekiojimo tautinių mažumų, kurių yra apilpiamos pilietinės teisės ir yra kankinami delei to, kad yra svetimtaučiai. Ir tuom pačiu laiku, kuomet jau hitlerininkai kardais žvangina aplink Klaipėdą. Tadgi, aiškiai matydami ant savo užjūrinį tautiečių galvų pavojų ir tėvynės nepriklausomybę grąsinant pražūcia, šiandien likviduokime visus tarpusavinius vaidus, o bendrai stokime į kovą prieš anuos žiaurus bei amžinuosius mūsų tautos ir tėvynės priešus.

Lietuviai ir lietuvės, šiandien prieš mus stovi daug svarbių darbų: konstruktyvių ir naudingų darbų, kurie jau seniai laukia mūsų rankų ir mūsų intelektualinių spėkų, tampraus bei bendro darbo, minėtina:

1. Suvienijimo visų lietuviškų fregmentų į vieną brolišką organizaciją šioje šalyje.
2. Stropiau veikti idant šios šalies jaunimui išauklėti tyroj tautiškoj dvasioj.
3. Surasti būdą įsteigimui prie glaudos namo del amerikiečių lietuvių senelių ir siratų.

Šitie labai svarbūs ir neatidėliojanti užsiojimai, manau, bus lengviausia ir paskėmingiausia įkūrti, tai po vėliava tautiškos, demokratiškos politinės organizacijos, kai kad Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara, kurią tikta reikia prie tokių didelių ir svarbių pareigų pripratinti. Ta organizacija bus tautystės tvirtovė ir paties materialj pagrindą jaunuliu auklėjimui ir senelių su siratomis globojimui.

Steigiamasis planas

Visu pirma, tai reikia prijungti visus šios šalies lietuvių politinius klubus ir kitas organizuotas grupes prie ALT. Sandaros. Ir kuomet jau turėsime apširną ir tvirta organizaciją, tuomet įkūrimas seneliams ir našlaičiams prieglaudos namo, bus lengva; nuperkant ūkį, kurį gelbės užlaikyti minėtą prieglauda.

O prie klubų arba kuopų, visuomet randasi susirinkimų būtai, kuriuose bus galima jaunuosius mokyti lietuvišką kalbą, raštą ir istoriją. Taipgi, tenai lavinsis muzikos, teatrų vaidinčių, dainuoti, šokių ir kitų įvairių sportų.

Reikia permatyti, kad politiškai komercijinė organizacija turės labai trąšią dirvą, ir galima pilnai pasitikėti, jog gausiai tarps, nes jos visi nariai gaus apčiuopiama nauda. Šios šalies piliečiai per įtekme ir paramą tos organizacijos, gaus politinius darbus bei pozicijas; o ne piliečiai nariai apturės pagarbos laipsnius, varde mecenatų (pagarbos laipsnių vardai turi būti surasta ir pavartota praktikoje).

Prie kitų įvairių smulkmenų neisiu, nes tose vietose savaimi išsidirbs sau planus pagal kiekvienos sodybos aplinkybes bei išgales.

Trumpai kalbant, šitos organizacijos ir jos subsidarių palaiškymo būdas, privalo būti pastatyta išimtinai ant bižniško pagrindo, bet netaip, kai kad tulos mūsų organizacijos iki šiol yra pavestomis Dievo apveizdai.

J. Smailis.

NEW YORK, N. Y.

Įvairios žinios iš mūsų apylinkės
Spalio 29 d. viename ir garsiąjį teatrų Hipodroom New York, buvo sulošta tarp lenkų po puliarė opera "Alka", žinoma,

lenkų kalboje. Mums lietuviams neįdomu, kad lenkų kultura yra pakilusi taip, kad tokiam miestie kaip New Yorkas jau kelintu kartu ši opera, iš mozurų gyvenimo, yra perstatoma. New Yorke ir apilinkėj lenkų skaitlius mažesnis, negu lietuvių, bet įdomu tas, kad šį kultūrinį darbą lenkams atlieka lietuviai. Operos autorius Moniuška yra gimęs ir augęs Vilniuje, Lietuvos širdyje, ilgą laiką vargonininkavo lietuvių Sv. Jono bažnyčioje. Dabar kitas lietuvis, kauniškis Grigaitis, iš Philadelphia, Pa. su savo grupe tą operą perstatė.

Lapkričio 4 d. buvo surengtas veikalas "Laimė iš Svetur", pagėrimui p. K. B. Kraučiuo, jo 25 metų nuolatinio veikimo meno srityje.

Veikalas nežinomo autoriaus V. Bevardžio, rašytas 35 metai tam atgal, bet jokios aiškios temos. Vaidilos lošė neprisirengę, su sufleriu. Publikai begalo nubodo sėdėti per dvi suvirš valandas ir gaudyti mintį, kad būtų galima suprasti apie ką čion dalykas eina. P. Kraučiuo pasitiek metų darbuotės, nepasirinkęs savo darbo atžymėjimui geresnio veikalo, ir ne pasirūpinęs mėgėjų grupės geriau prižiūrėti, kad išmokytų savo roles. Yra atsakomingas prieš tą publiką ir sam draugas, kurie jam simpantizuoja ir, gerbdami jį, taip gražus būrys buvo susirinkęs.

Po perstatymo buvo ir koncertinė dalis — būrys p. Kraučiuo draugų, artistų sudainavo po porą dainelių. Ir ši dalis, prie geresnės tvarkos, galėjo būt geresnė — išėjo silpnai.

Sandaros Jubilėjinis Banketas, kurį rengia Sandaros 1-ma ir 30-ta kuopos, sekmadieny, lapkričio 18 d., Lietuvių Piliečių Klubu svetainėj, 80 Union Ave., Brooklyn, N. Y., kuris prasidės 4-tą valandą po pietų. Bus skani vakarienė — dainų ir kalbų programa, šokiai ir kiti pamarginimai. Kiek girdėjau, tai bilietai į šį Sandariečių parengimą pasiduoda gerai, tikimasi iš šio parengimo nemažai pelno turėti, kuris eis Sandaros naudai.

Kas dar bilietų neturi užsisakę, gali gauti pas p. J. Ambraziejų, p. Z. Vitaitienę, "Vienybės" redakcijoj, pas A. B. Strimaitis, J. Stany ir kitus narius.

Moters, rengėjos šio pokilio, užtikrina kiekvieną, kad atsilankęs bus užganėdintu.

A. B. Strimaitis.

Newark, N.J.

SLA. 245 kuopa pasmerkia raudonųjų diktaturą.

Kadangi dabartiniu laiku mūsų Pildomoji Taryba niekuom kitu neužišima, kaip erzinimu narių, tai SLA. 245 kp. nutarė paskelbti kas buvo kalbėta ir nutarta kuopos susirinkime, kuomet grįžusieji iš Detroito seimo delegatai išdavė savo raportus.

Delegatas V. Ambrozevičius pranešė, jogei raudonėji buvo visogaliai seime diktatoriai. Jie turėjo iškaino prirentą ir atspausdintą delegatų sąrašą. Sau kiant delegatų vardus, Grigaitis atydziai ženklinosi, kurie delegatai košerni, o kurie ne. Iš šito padarė sau išvadą kaip suorganizuoti savo socialikišką ir kaip pasigriebti seimo kontrolei ir savo rankas. Jie visai nesiskaitė su kitų pažiūrų delegatais, žėidindėjo senus, žymiuosius SLA. veikėjus. Laikė balsavimų Grigaičio-Bagočiaus klapėukai nelegališkai elgėsi pagriebdami iš kitų korteles ir užrašydami savo kandidatų vardus. Taipgi nesiskaitė su įstatų komisijos di-

džiūmos nuomonėmis, bet aklaipravarė tuos sumanymus, kuriuos patiekė Bagočius ir tai pagelba "teamroll". Kuomet tas pats Grigaitis duoda kvailą įnešimą, kad SLA Centro raštinė ir spaustuvė būtų perkelta iš New Yorko į Pittsburghą, įnešimas pervarytas be jokio rimtumo apsvartymo. Protesto balsai buvo nutildyta bolševikiška metoda...

Išklausius savo delegato pranešimą, kuopa griežtai protestuoja prieš tokius žiaurus, savivališkus raudonųjų užsimojimus, ypač perkėlime centro raštinės. Tas perkėlimas kainuotų organizacijai tūkstančius dolerių ir tie pinigai išleisti ant vėjo, del kelių demagogų užsispyrimo.

Taipgi persergėjam tuos ponus, kad jie neiekvotų bereikalų organizacijos pinigų, nes kitaip būsim priversti kreiptis kur kitur apsaugojimui susivienimui turto.

Pasirašo:

V. Ambrozevičius kp. pirm.
Andrius Žiugžda, už. rašt.

KAS BELIKO IS KAUNO TVIRTOVES

Aplink Kauną iš trijų pušių stuko aukštesni pilimėliai, kurių angos padabintos raudonomis plytomis. Tai Kauno tvirtovės fortai ir kiti įrengimai. Tai stuko buvusios Rusų galybės liekanos. Tvirtovę pradėjo statyti Rusijos caras Aleksandras III.

1860 metų vidurvasary Kaune buvo didžiulė ruoša. Visi miesto gyventojai dabino savo namus, taisėsi rusiškas vėliavas. Visi laukė atvykstančio caro Aleksandro III. Žandarai rūpindamiesi caro apsauga žmones suminėjo ir sodino įkalėjimus, darė kratas. Skirtą dieną ties dabartine Kauno Rėtuše grudesi minios smalsuotojų. Kiekvienas veržėsi į pirmesias vietas norėdami carą arčiau pamatyti. Netrukus žibantių palydovų apsuptas atvyko Aleksandras III. Pasisvekinęs su laukiusiais žmonėmis tuojau nuyko į priemiestį Viljampolį, kur stovėjo Kauno igula. Čia buvo suruoštas didelis kariuomenės paradas. Tačiau caras juo buvo nepatenkintas ir supykęs smarkiai išvelniavo karininkus.

Jau važiuodamas caras susidomėjo Kauno apilinkėmis. Tad po parado išvažiavo arčiau su jomis susipažinti. Ir čia carui kilo mintis, kad Kauną reikia paversti tvirtove, kuri Rusijos galybę gintų iš vakarų. Bemač Aleksandras įsakė šį savo sumanymą vykinti. Tūkstančiai darbininkų iš visų Lietuvos ir Rusijos kampų suplaukė į Kauną ir ėmėsi tvirtovės statymo.

Aplink Kauną išdygo plytų gamyklas ir geležies apdirbimo dirbtuvės. Sunkioji statybos medžiaga vagonais plaukė iš Rusijos gilumos. Pirmiausia buvo pradėtas statyti fortas Fėredoje, o po jo tvirtovės pastatai prieš geležinkelio tiltą. Per kelias dešimtis metų aplink Kauną atsirado 11 fortų. Kalnuose buvo į-

taisytos kareivinės ir ginklų sandėliai. Kauno tvirtovėj apgyvendino daug kariuomenės. Del to, kad Kaunas buvo paverstas tvirtove, mieste nebuvo leidžiama statyti namus kokių: kaip dvejų aukštų. Nebuvo leidžiama statyti fabrikus, kad priešas užėmęs tvirtovę jais negalėtų pasinaudoti. Ir todėl Lietuvai atgautus nepriklausomybę teko laikinai sostinę kurti tokiam skurdžiam mieste.

Ilgai rusai statė Kauno tvirtovę sudėję į ją daug pinigų, tačiau ji Rusijos galybei buvo menka atrama. Prasidėjus Didžiam Karui, kuriame buvo vartojamas naujaisios technikos priemonės prieš kurias Kauno tvirtovė jau nepajėgė atsilaukyti. Dėka tvirtovės vadovybės nesugebėjimui, tvirtovę ginti, ji buvo paimta labai lengvai per kėletą dienų. Vokiečiai tvirtovę nesinaudojo, nes ji jau buvo atgyvenusi savo amžių. Baigiantis karui Kauno fortuose apsigyveno būriai vokiečių banditų, kurie smarkiai terorizavo Pakauinės gyventojus. Tik susiorganizavę Lietuvos savanoriai, banditus iš Kauno forto išgaudė Patys buvo atiduoti miesto savivaldybei ir Krašto Apsaugos Ministerijai. Po karo iš Rusijos grįžo daug lietuvių tremtinių, kurie neturėjo prieglaudos. Iš pradžių jie šiuose fortuose buvo apgyvendinti. Aptvarę savo suirusius namus bei ūkius, tremtiniai iš fortų išsikraustė. Ir dabar Kauno fortuose dar gyvena patys vargingiausieji priemiesčių žmonės. Klaiikus ir nykus vaidzas tuose fortuose. Vos įžangi, tuojaus pamatai žmonių kaukuolę, griaučius, kuriuose vorai ir pelės dorėja. Beveik kas kelį mėtrai stuko iškastį giliau si šulniai. Neatsargus žmogus gali lengvai į juos įkristi. Iš forto urvo dvokia pelėšiais ir kitais biauoriais kvapai. Apsilankius buvusioje Kauno tvirtovėje taip ir matai Rusijos galybės nykstantčias žymes mūsų žemėje.

ZMONIJA TROKSTA LAISVES IR TAIKOS — SAKO CECHU PREZ. MASARIKAS

Cechoslovakijos prezidentas savo rezidencijoje Lany priėmė naują Lietuvos atstovą Turauską. Turauskas, įteikdamas savo kredencialus, pabrėžė abiejų kraštų bičiuliškų ryšius, kuriuos bendri užsienių priespaudos skausmingi atsiminimai, tos pačios pastangos sustiprinti savo nepriklausomybę padarė dar glaudesnius. Primindamas dvigubą šlykštų nusikaltimą, kuris tautos iškėlė svarbių problemų, Turauskas patikino Lietuvos noru dirbti taikos sustiprinimui ir abiejų kraštų susiartinimui politinėje, ekonominėje ir kultūrinėje srityse.

Masarykas, priimdamas garbingą Cechoslovakijos istorijos figurą žišką ir husitų karus, pareiškė, kad zmonijos idealas paliklo visados tas pats: žmonija trokšta laisvės ir taikos. Tai pasiekti yra reikalingas visų tautų lojalus bendradarbiavimas. Mes esame laimingi, pasakė Masary-

kas, kad galime tikėtis to bendradarbiavimo iš Lietuvos pusės, kurios likimas rodo tiek daug panašumo į mūsų likimą ir kuri brangina, kaip ir mes, nepriklausomybę ir laisvę.

Po iškilmių Turauskas ilgai kalbėjosi su Masaryku. Paskui ji pakvietė arbatos Cechoslovakijos ministeris Londone Jan Masarykas, kuris dalyvavo audiencijoje, kaip užsienių reikalų ministerijos atstovas.

L. D. G. CORNER

Now, my readers, I want to intrude you to our newly organized club. It is the Lithuanian Dancing Girls. All girls who attend Andrieff's Dancing School from the age of 11 and up are cordially invited to join our club and enjoy our fun. The newly elected officers are the following: Aldona Malelo, press secretary, Fanny Stradomski, treasurer and Valerie Slazas, social chairman. Dear me, I must not forget our adviser, Miss Aldona Petrauskas. With-

out her help, I think, we could not get along. Also, I want to tell you we are starting a library at Sandara Hall, every Friday evening at 7:00 P. M. We invite everyone to join our library and enjoy our books. It costs only five cents to obtain a card.

Now, after all this business talk, let's have some gossip. Well, last Saturday, we danced in Cicero. As a whole, the program went off fine. What happened, Mr. Bieksha wasn't there. That's most unusual. Mr. Andrieff, who is the new girl friend? The one with brown hair and brown eyes. He proves to have very good taste. Tsk. Tsk. One more thing, we must congratulate our teacher, Vera. She certainly did fine in playing for us without any practice.

Now, dear readers, I must be signing off. Hoping to see you in our next column which will appear next week.

—Suzie Sugarbeet.

Garsinkitės

"SANDAROJE"

PREMIER SPECIAL!

\$1 ĮMOKĖTI

Didelė Nuolaida ant
Jūsų Seno Valytojo

Tiktai
\$3750

Nepraleiskite šios progos! Tai yra daugiau negu paprastas bargas. The Premier Special yra naujas, specialiai padarytas, pilnai garantuotas — galingas, lengvas vartoti, tvirtas, Ball-bearingai, oru šaldomas motoras. Tuzinas kitų svarbių ypatybių padaro šį Premier Special vieną iš geriausių pirkinčių kada nors pasiūlytų. Atsiklauskit apie jį šiandien.

DEL DYKAI NAMUOSE ISMEGINIMO, Telefonas RANDolph 1200, Local 535.

Ask about the easy payment plan. A small down payment, balance monthly on your Electric Service bill. To cover interest and other costs, a somewhat higher price is charged for appliances sold on deferred payments.

COMMONWEALTH EDISON Electric Shops

Downtown — 72 W. Adams St. — 132 So. Dearborn St.
Telephone RANdolph 1200, Local 535
4562 Broadway 4231 W. Madison St. 852 W. 63rd St.
2618 Milwaukee Ave. 4834 So. Ashland Ave. 2910 E. 93rd St.
4833 Irving Park Blvd. 3460 So. State St. 11116 S. Michigan Ave.

FEDERAL COUPONS GIVEN

RIMBAS

MĖNESINIS KRITIKOS IR SATYROS
ŽURNALAS

Jis visiems lygiai kerta. Jame rasi daug linksmų ir juokingų raštų ir dainų. Prenumerata metams \$1.00. Pavienis numeris 10c. Prisiųsk 10 centų, gausi vieną numerį pamatymui.

"RIMBAS"

131 Grand Street

Brooklyn, N. Y.

\$1.00 - Sandaros Jubilėjinė Dovana - \$1.00

Užsirašančiam laikraštį "Sandarą" ant metų, šis kuponas skaitomas VIENO DOLERIO VERTES. Užsirašymo laikas nuo Rugpiučio-August 1-mos dienos iki Vasario-February, 1935. "Sandaros" kaina \$2.00 metams. Atsiųsk Sandaros Administracijai šį kuponą pridėjęs tik vieną dolerį ir gausi laikraštį "Sandarą" žiėliems metams.

Vardas-pavardė .....

Numeris ir gatvė .....

Miestas, valstija .....

